

Diary of the Vilna Ghetto

Herman Kruk
Transl. Ilan Pillemer

June 17, 2021

Contents

1	Introduction - Mordecai W. Bernstein	
	הקדמה - מרדכי וו. בערנשטיין	2
2	Biography of Herman Kruk - Pinchas Schwartz.	
	ביאָגראַפֿיע פֿון הערמאַן קרוק - פנחס שוואַרץ.	7

1 Introduction - Mordecai W. Bernstein

הקדמה - מרדכי וו. בערנשטיין

The story of Herman Kruk's *Diary of the Vilna Ghetto*, specifically the rein-

וועגען דער געשיכטע פֿון הערמאן קרוקס
„טאָגבוך פֿון ווילנער געטאָ“, ספּעציעל וועגן די

carnation¹ of this rare hurban-chronicle, will be told by Pinkhos Schwartz in his biography of Herman Kruk which is provided further on. Here I only want to highlight a list of technical-editorial details.

a. The last page of the (typewritten) original is numbered 757. However, in the middle a number of pages are missing here and there, and in the end we have in our possession 510 pages of the original. At first, in 1948, 380 pages were brought to New York. But, 11 years later in 1959, when we were already in the process of preparing the *Diary* for publication, a further 130 pages were discovered in the archives of Yad Vashem in Yerushalayim.

b. The missing pages consequently are substantial gaps. (In most cases, in a number of places, only individual pages are missing - which would have recorded one or two days. However several tens of pages are missing consecutively in a small number of places). One of the most important issues in preparing the *Diary* for publication was therefore the consideration of how remote was the possibility to create, what I like to call, *links*; which would chain together the disconnected chronicle.

The information that supplements that which missing was taken from archive materials (documents, witness testimonies and the like), from a series of already published works about Vilna, and from people who were in the Vilna at that time. In each case we have the indicated the source.

These, so called "links", we have provided in the suitable places in a smaller script and surrounded by square brack-

גילגולים פון דער דאזיקער זעלטענער חורבן-כראָניק, דערציילט פנחס שוואַרץ אין דער ביאָגראַפֿיע פֿון הערמאַן קרוקן וואָס מיר גיבן דאָ ווײַטער. דאָ וויל איך בלויז אָפּשטעלן אויף אַ רײַ פּרטים פֿון טעכניש-רעדאָקציאָנעלן כאַראַקטער:

א. דאָס לעצטע זײַטל פֿון אָריגינאַל (מאַשינשריפּט) טראָגט דעם נומער 757. אָבער אין מיטן פֿעלן דאָ און דאָרט אַ צאָל בלעטער און אין סך-הכל האָבן מיר אין אונדזער רשות 510 זײַטן פֿון אָריגינאַל. תחילת זענען אין 1948 אָנגעקומען קיין נײַ-יאָרק 380 זײַטן, אָבער מיט 11 יאָר שפּעטער, אין 1959, ווען מיר האָבן שוין געהאַלטן אין מיטן צוגרייטן דאָס „טעגבאָך“ צום דרוק, האָבן זיך אין אַרכיוו פֿון יד ושם אין ירושלים אָפּגעפֿונען נאָך 130 זײַטן.

ב. די זײַטן וואָס פֿעלן האָבן בכן היפשע בלויזן (אין רוב פֿאַלן פֿעלן אין אַ צאָל ערטער נאָר איינצלע זײַטן, מיט פֿאַרצײכענונגען פֿון איינעם אָדער צוויי טעג, אָבער אין אַ קליינער צאָל ערטער פֿאַלן עטלעכע צענדליג זײַטן כּסדר). איינע פֿון די וויכטיקסטע עובדות ביים צוגרייטן דאָס „טעגבאָך“ צום דרוק איז דעריבער געווען ווי ווייט מעגלעך צו שאַפֿן, ווי איך וואָלט עס אָנרופֿן, רינגען, וואָס זאָלן צונויפקייטלעך די איבערגעריסענע כראָניק.

די ידיעות צום דערגאַנצן דאָס וואָס עס פֿעלט האָבן מיר גענומען פֿון אַרכיוו-מאַטעריאַלן (דאָקומענטן, גבית-עדותן וכדומה), פֿון אַ רײַ שוין פֿאַרעפֿנטלעכטע אַרבעטן וועגען ווילנע און פֿון פּערזאָנען וואָס זענען אין יעדער צײַט געווען אין ווילנער געטאָ. בײַ יעדען פֿאַל האָבן מיר אָנגעוויזן דעם מקור.

די דאָזיקה אזוי גערופֿענע רינגען האָבן מיר געגעבן אויף די שייכדיקה ערטער מיט קלענער שריפט און אין קאָנטיקה קלאַמערן, כדי זיי זאָלן

¹ The term גילגולים can also refer in biblical exegesis to the passage of the bones (literally tumbling over and over) of the deceased at the end of times through underground passages to the Holy Land, where during the Messianic era the body will live again. Thus this Loshen Kodesh word, with its biblical overtones, captures the travails the book went through after being buried to finally being reconstituted and published.

45 ets; in order that they should stand out clearly from Kruk's original text. These are thereby "standing in the place of" the missing original pages, in the relevant spots themselves.

50 c. The *Diary* covers a period of two full years of Vilna under the Nazi occupation. The first date in *Diary* is the 23rd June 1941, the last - the 14th July 1943. However, this is definitely not
55 the end of *Diary*. First of all, the last page ends in the middle of a sentence, and there is also evidence that Herman Kruk continued later, both in the Ghetto and also when he was in a camp in Es-
60 tonia, to further manage his chronicle and record what was taking place. But the rest of the diary did not make its way to us.

d. It was necessary to provide annotations or explications of varied character, for example:

(1) On account of conspiracy reasons Kruk often completely tokenised names, substituting only initials, or just
70 the first name or surname. These need to therefore be deciphered and supplemented. There is the same concern with a series of organisations and institutions which are tokenised with acronyms or
75 abbreviations - which were at the time, in the days of the ghetto and camps, known. However, today, these need to be explicated. All of these supplements we have given in square brackets.

80 (2) For many names we have (through separate annotations) provided biographical details and where possible also the eventual fate of the referenced person, especially when the people who are being
85 spoken about took up a communal position.

(3) From a few pages whole pieces have been torn off, or sections of lines
90 are missing, (see facsimiles on pages

זיך בולט אונטערשיידן פון קרוקס אַריגינעלן טעקסט. עס ווערט דערביי אויך אָנגעגעבן וויפֿל זײַטן פֿון אַריגינאַל עס פֿעלן אויף דעם געגעבענעם אָרט.

ג. דאָס „טעגבאָך“ נעמט אַרום אַ פֿעריאָד פֿון פֿולע צוויי יאָר ווילנע אונטער דער האַצישער אָקופּאַציע. די ערשטע דאַטע אין „טאָגבֿיך“ איז דער 23סטער יוני 1941, די לעצטע - דער 14טער יולי 1943. אָבער דאָס איז זיכער נישט דער סוף פֿון „טאָגבֿיך“. קודם־כל פֿאַרענדיקט זיך די לעצטע זײַט אין מיטן פֿון אַ זאַץ, און עס זענען פֿאַראַן ידעוּת אַז הערמאַן קרוק האָט נאָך שפּעטער, סײַ אין געטאָ סײַ ווען ער שוין געווען אין אַ לאַגער אין עסטלאַנד, ווײַטער געפֿירט זײַן כראָניק און פֿאַרצייכנס די געשעענישן. אָבער דער סוף טאָגבֿיך איז צו אונדז נישט דערגאַנגען

ד. עס איז נייטיק געווען צוצוגעבן הערות און אויסטײַשונגען פֿון אַ פֿאַרשיידענעם כאַראַקטער, למשל:

(1) צוליב קאָנספּיראַטיווע טעמים האָט קרוק גאָר אָפֿט בײַם פֿאַרצײכענען נעמען אָנגעגעבן בלויז איניציאַלן אָדער נאָר דעם ערשטן נאָמען אָדער דעם פֿאַמיליע־נאָמען. האָט מען דאָס בכּן געדאַרפֿט דעשיפֿירן און דערגאַנצן. דאָס זעלביקע בנוגע אַרײַ אַרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס וואָס זענען פֿאַרצײכנט מיט ראַשי־חִיבוּת אָדער קיצורים, וואָס זענען דעמאָלט, בײַמי געטאָס און לאַגערן, געווען באַקאַנט, אָבער הײַנט דאָרף מען זײַ אויסטײַשן. אַלע אַזעלכע דערגאַנצונגען האָבן מיר געגעבן אין קאַנטיקע קלאַמערן.

(2) צו אַ סך נעמען האָבן מיר (אין באַזונדערע הערות) צוגעגעבן ביאָגראַפֿישע פרטים און ווי מעגלעך אויך וועגן דעם ווײַטערדיקן גורל פֿון דער דערמאָנטער פּערזאָן, ספּעציעל וועגן עס רעדט זיך וועגן מענטשן וואָס האָבן פֿאַרנומען אַ געזעלשאַפֿטלעכע פּאָזיציע.

(3) פֿון טײל זײַטן זענען אָפּגעריסן גאַנצע שטיקער, אָדער עס פֿאַלן טײלן פֿון שורות (זען רעפּראָדוקציעס, זײַ 270, 447), איז אויב מיר

270, 447). Therefore if we were able to surmise with a reasonable degree of confidence what was missing, we provided supplements and surrounded the
95 supplements with square brackets. If we did not know what to provide we then inserted a set of dots.

(4) In a number of places where we noticed obvious mistakes (for example
100 in a date, in a name, and the similar), we corrected them in an annotation.

(5) Very often Kruk linked his diary notes to an addendum, such as referring to a document, but almost all
105 of these mentioned documents aren't provided. Some of these documents we have found in the YIVO archives (mostly in the Sutzkever Kaczerginski Collection²), or somewhere else, some were
110 already published in other work. In such cases we either reproduce the document or detail where it can be found.

e. Normally we have kept the language of *Diary* as constructed. We have
115 left alone such words and expressions which normally one would not use in a YIVO publication. We have also left alone here and there grammatical mistakes. Thus we have only altered the
120 orthography and in rare places added or moved a word when otherwise the sentence would not be sufficiently clear. We have not been fastidious with uniformity: sometimes Kruk writes *the* ghetto
125 with a feminine article and sometimes with a male article; sometimes he writes the word *section* spelt one way and sometimes spelt another way, and other similar examples.

f. We have made an effort to not
130 burden the book with too many annotations. And where it was possible we have made the additions in the text itself. We have in particular done this

האָבן זיך געקענט משער זיין מיט אַ געוויסער מאָס זיצערקייט וואָס דאָרטן פֿעלט האָבן מיר די דאָזיקע שטעלן דערגאַנצט און די דערגאַנצונגען אַרײַנגענומען אין קאַנטיקע קלאַמערן. אויב מיר האָבן נישט געקענט עפעס צוגעבן האָבן מיר געשטעלט פינטעלעך.

(4) אין אַ צאָל ערטער, וווּ מיר האָבן באַמערקט אַ בפֿירושן טעות אין טעקסט (למשל אין אַ דאַטע, אין אַ נאָמען אד"גל) האָבן מיר דאָס אויסגעבעסערט אין אַ הערה.

(5) גאַנץ אָפט באַגלייט קרוק זײַנע טאַג-גאַרצייכענונגען מיטן צוגאַב, אַז ער לײגט בײַ אַ דאָקומענט, אָבער כמעט אומטום איז דער דערמאָנטער דאָקומענט נישט בײַגעלייגט. טײל פֿון די דאָזיקע דאָקומענט האָבן מיר געפֿונען אין אַרכיוו פֿון י״וואָ (ס'רובֿ אין דער קאַטשערגינסקי-סוצקעווער-קאָלעקציע), אָדער ערגעץ אַנדערש וווּ, טײל זענען שוין אָפּגעדרוקט אין אַנדערע ווערק. אין אַזעלכע פֿאַלן האָבן מיר אָדער רעפּראָדוצירט דעם דאָקומענט, אָדער אָנגעוויזן וווּ ער געפֿינט זיך.

ה. בדרך-כלל האָבן מיר דער שפראַך פֿון „טאָגבוש“ גאַרנישט געביטן. מיר האָבן איבערגעלאָזט אַזעלכע און אויסדרוקן וואָס געוויינטלעך וואָלט מען זיי אין אַ י״וואָ-אויסגאַבע נישט געניצט. מיר האָבן אויך דאָ און דאָרטן איבערגעלאָזט אַ גראַמאַטישן פֿעלער. געביטן האָבן מיר בלויז דעם אויסלייג און אין געציילט ערטער צוגעשטלעט אָדער איבערגעשטעלט אַ וואָרט אויב דער זאַץ איז נישט געווען גענוג קלאָר. מיר האָבן אויך נישט מקפיד געווען אויף איינהייטלעכקייט: אַ מאָל שרײַבט קרוק די געטאָ, און אַ מאָל דער געטאָ; אַ מאָל ווײַנונג-אָפּטייל און אַ מאָל ווײַנונג-אָפּטיילונג אד"גל.

ו. מיר האָבן זיך באַמיט נישט צו באַשווערן דאָס בוך מיט צו פיל הערות. און וווּ עס איז נאָר מעגלעך געווען האָבן מיר געמאַכט די דערגאַנצונגען אין טעקסט גופּה. דער עיקר האָבן מיר דאָס געטאָן בײַ נעמען פֿון פּערזאָנען און אינסטיטוציעס,

²<http://www.yivoarchives.org/index.php?p=collections/findingaid&id=932702&q=Sutzkever&rootcontentid=219617>

135 with names of people and institutions.
For example: [Yankel] Gerstein, [Ger-
shon] Pludermacher, Grisha [Yashun-
ski], [Hersh] Gut[gestalt], G[ens], B[und],
R[oiter], and other similar examples.

140 g. What is considered conspirato-
rial in *Diary* is not quite consistent. Even
Kruk himself is notated with different
names and initials: Herman, H. Kruk,
Kr., Mr K and more similar examples.
145 And so with other people and organi-
sations.

The technical editorial rules were
decided through consultation; wherein
participated: Isaiah Trunk, Dr Philip
Friedman (may he rest in peace), Pin-
chas Schwartz and the writer of these
150 lines.

It is not our task to compare this *Di-*
ary with other published works about
155 the Vilna ghetto, which have been writ-
ten from remembrances or only on the
basis of documentation. One can say
with certainty that this *Diary* from Her-
man Kruk which was written in the
heat of the moment, in the moment as
the events themselves were unfolding;
160 is the most faithful document from that
period. So many details in already pub-
lished works about the Vilna ghetto will
need to be revised in the light of this
165 *Diary*.

Mordecai W. Bernstein

למשל: [יעקב] גערשטיין, [גערשון] פלודערמאכער,
גרישע [יאשונסקי], [הערש] גוט[געשטאלט],
[גענס], [ב[ונד]], „ר[רויטע], „אד“ גל.

ז. וואָס שייך קאָנספּיראַציע איז „טאַגבוך“
נישט אין גאַנצן אויסגעהאַלטן. אַפּילו זיך פאַרצייכנט
קרוק אונטער פאַרשיידענע נעמען און איניציאַלן:
הערמאַן, ה. קרוק, קר., פּר' ק., אַד“ גל. אזוי
אַנדערע פּערזאָנען און אָרגאַניזאַציעס.

די טעכניש-רעדאַקציעלע כללים זענען
באַשלאָסן געווען אויף אַ באַראַטונג, וווּ עס האָבן
זיך באַטייליקט: ישיה טרונק, ד״ר פּיליפּ פּרידמאַן
ע״ה, פּנחס שוואַרץ און דער שרײַבער פֿון די
שוורות.

עס איז נישט אונדזער אויפגאַבע צו פאַרגלייכן
דאָזיקה מיט אַנדערע פאַרעפֿנטלעכטע אַרבעטן
וועגן ווילנער געטאָ וואָס זענען געשריבן געוואָרן
על-פי זכרון אָדער בלוז אויפֿן יסוד פֿון דאָקומענטן.
מען קאָן אָבער מיט זיכערקייט זאָגן, אַז דאָס
„טעגבוך“ פֿון הערמאַן קרוק, וואָס איז געשריבן
געוואָרן אויף דער הייסער מינוט, תּיכּוף ווי די
געשעענישן זענען זיך פֿאַרלאָפֿן, איז דער געטרײַסטער
דאָקומענט פֿון יענער צײַט. זייער פּיל פרטים
אין די שוין פאַרעפֿנטלעכטע ווערק וועגן ווילנער
געטאָ וועלן אין ליכט פֿון דאָזיקן „טעגבוך“ מוזן
רעווידירט ווערן.

מרדכי וו. בערנשטיין

2 Biography of Herman Kruk - Pinchas Schwartz. ביאָגראַפֿיע פֿון הערמאַן קרוק - פנחס שוואַרץ.

Hersch (Herman) Kruk (19th May 1897 - 19th (?) September 1944)	הערש (הערמאַן) קרוק (19טער מײַ 1897 - 19טער (?) סעפטעמבער 1944)
5 His life, his activity in the Vilna Ghetto, and his death.	זײַן לעבן, זײַן טעטיקייט אין ווילנער געטאָ און זײַן אומקום
10 The summer of 1944 was for the Hitler-Armies in Europe a period of dismal failures on all fronts. Everywhere the German armies were being driven back. Soviet Russia was already almost completely clear from the Nazi occupation. In the north Leningrad was already liberated from the long-lived siege and the German armies had already fled to Norway and Estonia. It was the beginning of the liberation of the Baltic lands.	דער זומער פֿון יאָר 1944 איז געווען פֿאַר די היטלער־אַרמיען אין אייראָפּע אַ פּעריאָד פֿון וויסטע מפלות אויף אַלע פֿראָנטן. אומעטום זענען די דײַטשע אַרמיען געטריבן געוואָרן אויף צוריק. סאַוועט־רוסלאַנד איז שוין געווען כמעט אין גאַנצן אָפּגערייניקט פֿון דער נאַצישער אָקופאַציע. אויף צפֿון איז לענינגראַד שוין געווען באַפֿרײַט פֿון דער לאַנגדויערנדיקער באַלאַגערונג און די דײַטשע אַרמיען זענען שוין געהאַט אַנטלאָפֿן קיין נאָרוועגיע און עסטלאַנד. עס האָט זיך אָנגעהויבן די באַפֿרײַונג פֿון די באַלטישע לענדער.
20 On the 19th September 1944 the Soviet outmost positions reached the Klooga train station, not far from the capital Talinn (Reval). Pursuing after the fleeing army divisions of Hitler, the Soviet tank forces caught sight of large burning bonfires not far from the paved road. Plumes of smoke reached the heavens and the air was saturated with the smell	דעם 19טן סעפטעמבער 1944 האָבן סאַוועטישע פֿאַרפּאָסטנס דערגרייכט די באַנסטאַציע קלאָג, נישט ווייט פֿון דער עסטלענדישער הויפטשטאָט טאַלין (רעוועל). נאַכיאַגנדיק די אַנטלויפֿנדיקע היטלערישער אַרמיי־אַפּטיילן האָבן די סאַוועטישע טאַנקלײַט דערזען נישט ווייט פֿון שאַסיי גרויסע ברענענדיקע שײַטער־הויפּנס. קנולן רויך האָבן זיך געטראָגן צו די הימעלען און די לופֿט איז געווען דורצוגעזאַפט מיטן ריח פֿון צעברענטן

30 of burning flesh. Groups of numbers
of men and women civilians where run-
ning there and back along the length of
the forest.

A Soviet war-correspondent gave
the following horrible details about the
35 scene: *"It is impossible to convey in words
the feelings of the Soviet armed forces
when they became aware of it, that the
approaching bonfires were burning the
murdered, innocent people who had been
put to death by the Germans - Estoni-
ans, Latvians and Lithuanians who had
been held in concentration camps at the
Klooga station. The Germans did not
succeed in removing their tracks. The
40 bonfires and the witness-testimonies of
survivors (at this time we have been able
to count about 100 survivors) give a pos-
sibility to restore the picture of this new
ugly Hitlerian crime."*

50 The murdered "Estonians, Latvians
and Lithuanians" were mostly Jews from
Vilna, Kovne and series of Baltic towns.
In the moment of that horrific murder
there were in the camps about 2,000
55 Jews. At that time there were also about
1,000 Soviet prisoners-of-war and Es-
tonians who had been forced into these
camps. Altogether at the time of the
murder there were around 3000 souls
60 in Klooga and in the surrounding sub-
camps - men, women and children.

פלייש. א געוויסע צאל ציווילע מענער און
פרוען האבן אין פאניק זיך באוויגן אהין און
צוריק לענג אויס דעם וואלד.

א סאָוועטישער קריגס-קאָרעספּאָנדענט גיט
וועגן דעם איבער די ווייטערדיקע אימהדיקע
פרטים: „עס איז אוממעגלעך איבערצוגעבן
מיט וווערטער די געפילן פון די סאָוועטישע
קריגסלייט, ווען זיי האבן זיך דערוואסט, אן אויף
די דערנעבדיקע שייטער-הויפּנס בראַטן זיך הרוגים,
פרידלעכע מענטשן, וואָס זענען אויסגעמאָרדט
געוואָרן דורך די דייטשן - עסטלענדער, לעטן
און ליטווינער, וואָס זענען געהאַלטן געוואָרן
אין קאָנצענטראַציע-לאַגער ביי דער סטאַציע
קלאָגאַ. די דייטשן האָבן נישט באַוויזן צו פאַרווישן
די שפּורן. די שייטער-הויגנס און די גבית-עדוות
פון געראַמטעוועטע (דערווייל האָט מען באַוויזן
אַנצוציילן בערך 100 אָפּגעראַטעוועטע) גיבן
אַ מעגלעכקייט צו רעסטאָוירן דאָס בילד פון
דעם נייעם מאַימדיק. היטלערישן פאַרברעכן.“³

די אויסגעמאָרדטע „עסטלענדער, לעטן און
ליטווינער“ זענען ס'רוב געווען יידן פון ווילנע,
קאָוונע און פון אַ ריי באַלטישע שטעט. אין
מאָמענט פון דער דאָזיקער שוידערלעכער הריגה
זענען געווען אין לאַגער בערך 2,000 יידן.
עס זענען דעמאָלט דאָרט אויך געווען בערך
1,000 סאָוועטישע קריגס-געפּאָנגענע און עסטלענדער
וואָס זענען אַריינגעטריבן געוואָרן אין דאָזיקן
לאַגער אַריין. צוזאַמען איז בעת דער הריגה
אַזוי אַרום געווען אין קלאָגאַ און אין די אַרומיקע
סובלאַגערן בערך 3,000 נפשות - מענער, פרויען
און קינדער.

³ י. אַסיפּאָו אין „איזוועסטיאַ“, נומ' 231, מאַסקווע, 28סטן סעפטעמבער 1944.